

"על הפרק"

מפגש מחודש עם התנ"ך

יהושע פרקים י"ז-י"ח

בפרקים אלו ממשיך יהושע לקדם את ירושת הארץ הנשארת: הוא עומד מול טענותיהם של בני יוסף, גוער בשבטים המתרפים מלרשת את הארץ ומשלים את חלוקת הנחלות.

"וַיִּקְרְאוּ בְּסֵפֶר בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים" < בקיאות

פרק י"ז

1 בפרקים ט"ז י"ז מתוארות נחלות בני יוסף: אפרים (ט"ז, ה'-י') ומנשה (י"ז, א'-י"ג). עקבו אחר גבולות נחלת שבטי יוסף, וסמנו את גבולות הגזרה של הנחלה. כיצד מבטא סדר הרשימות את התגשמות ברכת יעקב לבני יוסף (בראשית מ"ח, ח'-כ').

2 בני יוסף מתלוננים על מצוקת מקום למרות השטח הרחב שהוקצה להם. בדקו בפרק מהן הבעיות השונות בהן נתקלו בני יוסף כאשר ניסו לכבוש את נחלתם.

3 מעשה בנות צלפחד מפורט בפסוקים ג'-ו', וחוזר על הסיפור הידוע לנו (במדבר כ"ז א'-י"א; ל"ו א'-י"ג) השוו את הסיפורים ובדקו במה תורמת החזרה להבנת מעשה בנות צלפחד?

מכון תורני לנשים ע"ש שרה בת יצחק יעקב רעננערט
The Sodie Rennet Women's Institute for Torah Studies

המרכז ללימודי תנ"ך

02-5944555 • טל: • perek.matan@gmail.com

© כל הזכויות שמורות. המרכז ללימודי תנ"ך. מתן ירושלים

4 בפרק י"ג ז'-ח' מחלק יהושע את הארץ לתשעה וחצי שבטים. בפרקנו מסופר על חלוקה נוספת של הארץ, לשבעה שבטים. עיינו ביהושע י"ד ו'-י"ד; י"ז י"ד-י"ח; י"ח, ג'-ד'; מה פשר הכפילות? מה מאפיין את השבטים שהצליחו לרשת את הארץ ומה עיכב את השבטים האחרים?

עינו גם בפירוש האברבנאל לפסוק ג' המצוטט להלן, מהי המציאות המתוארת בפרק לפי דעתו? "ולפי שנשאר שבעה שבטים שלא חלקו נחלתם, אמר אליהם יהושע: "עד אנה אתם מתרפים לבא לרשת את הארץ" וגו'. והיה ראוי שיאמר לבוא לחלק את הארץ, אבל הייתה כוונתו שישראל היו דוחים חילוק הארץ ובלתי חפצים בחלוקה, כדי שלא תישאר חובה על כל שבט ושבט ללחום עם האויבים אשר בתוך גבולו. וכדי שיעזרו אלו לאלו, וכדי שלא יקח כל אחד אותו העמל על עצמו, היו דוחים עניין החלוקה. ומפני זה התרעם יהושע נגדם, וביאר הסיבה למה היו עושים כן והוא אמרו: "עד אנה אתם מתרפים לבוא לרשת את הארץ", כי לבעבור שלא ילחמו לא היו מחלקים את הארץ." (אברבנאל יהושע י"ח)

5 עקבו אחר גבולות נחלת שבט בנימין. שימו לב לערים בגבול הדרומי של הנחלה, באיזו רשימה נוספת מופיעות ערים אלו?

"מִפְּרֵשׁ וְשׁוֹם שְׂכָל" < עיון

6 עיינו בפרק י"ח, כ"ח ובפרק ט"ו, ס"ג ובבריתא המצוטטת להלן. מהו הערך העולה מן הכתובים?

מסכתות קטנות מסכת אבות דרבי נתן נוסחא א' פרק ל"ה:
כתוב אחד אומר "כי אם במקום אשר יבחר ה' באחד שבטיך שם תעלה עלתיך ושם תעשה כל אשר אנכי מצוה" (דברים י"ב, י"ד). וכתוב אחד אומר "כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלהיכם מכל שבטיכם לשום את שמו שם לשכנו תדרכו ובאת שמה" (שם שם ה'). "באחד שבטיך" זו שבט יהודה ובנימין. "מכל שבטיכם" זו ירושלים שכל ישראל שותפין בה. מה היה בחלקו של יהודה? הר הבית והלשכות והעזרות. ומה היה בחלקו של בנימין? ההיכל והאולם ובית קדשי הקדשים וכראש תור היה יוצא ונכנס והיה חוזר לאחוריו ועליו מזבח בנוי זכה בנימין ונעשה אושפיזיכנא לגבורה שנאמר "ובין כתפיו שכך" (שם ל"ג, י"ב).

"וַיְבִינוּ בְּמִקְרָא" < הרחבה

"וּתְקַרְבֵנָה לְפָנַי אֲלַעֲזוּ הַכֹּהֵן וּלְפָנַי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון וּלְפָנַי הַנְּשִׂאִים לֵאמֹר ה' צוּה אֶת מֹשֶׁה לְתֵת לָנוּ נַחֲלָה בְּתוֹךְ אַחֵינוּ וַיִּתֵּן לָהֶם אֵל פִּי ה' נַחֲלָה בְּתוֹךְ אַחֵי אַבְיָהוּן" (יהושע י"ז, ד')

"שלח לך אנשים" ... לכך פרט אנשים לפי שאמרו ז"ל האנשים היו שונאים את הארץ ואמרו "נתנה ראש ונשובה מצרימה" והנשים היו המחבבות את הארץ כי לא יספרו בגנותה. אבל "לך", לדעתך, שאתה סבור שכשרים המה ואתה סבור שהארץ חביבה עליהם תשלח אנשים וזהו "שלך לך", לדעתך, אנשים, אבל לדעתי היה יותר טוב לשלוח נשים כאמור" (כלי יקר, במדבר י"ג, א')